

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Landskapslagar om rundradioverksamhet och kabelsändningar till allmänheten

1992-93

nr 1

Fr nr 1

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Lagstiftningsbehörigheten gällande rätten att utöva rundradio- och televisionsverksamhet har övergått till landskapet i och med den nya självstyrelselagen trätt i kraft. Landskapsstyrelsen föreslår därför att en landskapslag om rundradioverksamhet och en landskapslag om kabelsändningar till allmänheten skall antas.

Landskapsstyrelsens avsikt är att lagarna till sina väsentliga delar skall motsvara gällande rikslagstiftning men samtidigt innehålla färre begränsningar och därvid medföra färre administrativa uppgifter.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att lagarna antas med vissa principiella ändringar bl.a. gällande programnämndens tillsättande och uppgifter. Utskottet fogar dessutom till betänkandet en kläm enligt vilken landskapsstyrelsen bör inkomma med nytt förslag till organ som besluter om påföljder för överträdelse av lagen. Utskottets förslag syftar till att dra klarare gränser för de politiska beslutsfattarnas inflytande över eter- och kabelmedierna varigenom yttrande- och informationsfriheten säkerställs.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmänna motiveringar

Landskapets behörighetsområde

Utskottet delar landskapsstyrelsens uppfattning om gränserna för landskapets behörighetsområde.

Lagförslagets kultur- och mediapolitiska syfte

I regeringens proposition (nr 73/90) med anledning av den nya självstyrelselagen sägs att motivet för att till landskapet överföra lagstiftningsbehörigheten gällande rätten att utöva rundradio- och televisionsverksamhet är de kulturpolitiska mål som ligger till

grund för lagförslaget. Den allmänna målsättningen med självstyrelselagen är att garantera landskapets befolkning dess svenska språk, kultur och lokala sedvänjor samt att göra det möjligt för befolkningen att själv ordna sin tillvaro inom gränserna för landskapets statsrättsliga ställning.

Överföringen av behörigheten gällande rätten att utöva radio- och televisionsverksamhet innebär därmed en utökad möjlighet att bedriva en aktiv mediapolitik i syfte att stärka självstyrelsen. Utskottet förutsätter därför att ett mediapolitiskt program utarbetas. Enligt utskottets åsikt bör mediapolitiken sträva till att skapa mångfald och därmed valfrihet för konsumenten och till att programutbudet på Åland som helhet skall spegla den historiska, politiska och kulturella förankringen och utvecklingen inom vårt språkområde och i vår närmaste omvärld.

Reglerna om yttrande- och tryckfrihet är grundläggande i en rättsstat. Ett demokratiskt styrelseskick kan bestå endast så länge åsiktsbildningen i samhället förblir fri. Demokrati innebär frihet för envar att uttala åsikter, att lämna och inhämta upplysningar och att ägna sig åt litterärt eller konstnärligt skapande. Yttrandefriheten intar således en central ställning, inte bara bland de medborgerliga fri- och rättigheterna, utan i hela vår samhällsordning.

I regeringsformen finns regler om yttrande- och tryckfrihet vilka gäller även i landskapet oberoende av om så uttryckligen sägs i landskapslagstiftning eller inte. Enligt utskottets åsikt bör yttrandefriheten samt principen om fria och oberoende massmedia vara vägledande för den åländska lagstiftningen gällande rundradio- och kabelsändningsverksamhet. Utskottet föreslår därför att det för vinnande av enhetlighet och överskådlighet (Självstyrelselagen 19 § 3 mom.) i lagen intas ett antal bestämmelser vilka tar sikte på yttrandefriheten.

Utskottet anser också att all programverksamhet för vilken tillstånd beviljats på Åland präglas av det demokratiska samhällsskickets grundidéer samt principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.

Eter- och kabelmediautvecklingen har under det senaste årtiondet varit mycket snabb varför behovet av lagstiftning förändrats. Utskottet har därför inte funnit skäl att följa den ålderdomliga lagstiftningen i riket t.ex. vad gäller återkallande av tillstånd vilket i landskapsstyrelsens framställning motsvaras av s.k. sändningsförbud. I sammanhanget kan nämnas att rikslagstiftningen för tillfället är föremål för revidering.

Tekniken för radio- och televisionsverksamheten på Åland

Radio- och televisionsprogrammen förmedlas idag till de åländska lyssnarna och tittarna

via relämottagning, länkförbindelser och satellit.

Med relämottagning avses mottagning för vidareändning av en sändning som är avsedd för att tas emot av allmänheten medan en länkförbindelse är transport av en sändning som inte är ämnad att direkt mottas av allmänheten. Satellitmottagningen sker via parabolantenner och förmedlas i vissa fall via s.k. kabelnät. Den tekniska beskrivningen utesluter i fortsättningen satellitmottagning och vidareändningar av dessa.

För etersändning, d.v.s. sändningar från markbundna sändare, finns ett begränsat antal frekvenser vilka fördelas mellan länderna genom internationella avtal. Enligt självstyrelselagen hör förhållandet till utländska makter till rikets behörighetsområde men riksmyndigheterna skall se till att landskapet erhåller frekvenser som behövs för radio- och televisionsutsändningar i landskapet. För närvarande finns sju frekvenser reserverade för radiosändningar i landskapet varav sex utnyttjas. För televisionssändningar finns fyra frekvenser reserverade och två av dem är i bruk. Begränsningarna för sändningsverksamheten i landskapet ligger således inte i tillgången till frekvenser.

Via Smedsbole-sändaren sänds för närvarande Sveriges TV 1 och Sveriges TV 2 blandad med svenskspråkiga program från Finlands TV. Ytterligare sänds på skilda kanaler följande program: Radio Åland, svenskspråkiga riksradien och Radio Suomi samt radiokanalerna P1 - P3 från Sverige. Enligt uppgift pågår förhandlingar mellan landskapsstyrelsen och YLE om Sveriges radios P4 som tar över delar av P3:s tidigare program.

De radio- och TV-program som vidareändras i landskapet mottas enligt följande: Alla de riksprogram som återutsänds på Åland överförs per länkförbindelse via en mast i Sottunga till stationen i Smedsbole för vidareändring till allmänheten. Programmen från Sverige tas emot i mottagningsmasten i Hellesby genom relämottagning och överförs därefter via länk till Smedsbole. De svenska programmen sänds från sändare i Väddö och Östhammar och kan delvis mottas av allmänheten på västra Åland.

Den finländska TV-kanalen TV4, som består av en blandning av program från Sveriges kanal 1 och TV 2, länkas till riket via masterna i Järsö och Kumlinge. Programmen blandas redan i Sverige och återutsänds inte över Åland. Den här länkförbindelsen är upprättad och underhållen av Tele.

Det ovan beskrivna framgår även av en karta som bifogas detta betänkande.

De ekonomiska förutsättningarna för bedrivande av radio- och TV-verksamhet på Åland

Som framgår av landskapsstyrelsens framställning löstes under år 1990 i landskapet 9.800 licenser till en sammanlagd summa om ca 8 miljoner mark. Utöver denna inkomst kan enligt lagförslaget koncessionsavgifter uppbäras.

Utskottet har tagit del av Oy Yleisradio Ab:s (YLE) beräkningar av totalkostnaderna för rundradioverksamheten på Åland under år 1993. Enligt dessa beräkningar uppgår kostnaden för Radio Åland till 6,8 miljoner mark och kostnaden för Smedsböle station till 4,2 miljoner mark. Den sammanlagda kostnaden inklusive avskrivningar och räntor uppgår således till ca 11 miljoner mark.

Enligt vad utskottet fått erfara har man från YLE:s sida under de senaste åren varit restriktiv vad gäller investeringar i landskapet. Orsaken uppges vara den upplevda osäkra framtiden för rundradioverksamheten på Åland. Landskapsstyrelsen har även själv finansierat en TV-sändare samt ett flertal radiosändare som inte enbart utnyttjas av landskapets invånare utan också i närliggande regioner. Förklaringen till att YLE inte varit villigt att investera i ytterligare en sändare i Smedsböle, från vilken Sveriges TV 2 utan inskränkningar kunde sändas över Åland, uppges vara principen att bolaget inte med licensmedel finansierar sändare som förmedlar utländska program. Enligt utskottets åsikt bör principen inte tillämpas på Åland på samma sätt som i övriga landet med tanke dels på den särställning landskapet intar och dels på att de sändare som skulle bli aktuella i landskapet skulle förmedla program från ett land som tillhör samma språkområde. I sammanhanget kan nämnas att den sändare i Bötomborgen i Österbotten som förmedlar Sveriges TV inte är finansierad med licensmedel utan med andra statliga medel.

Utskottet har även fått information om kostnaden för ytterligare en sändare vid Smedsböle station. Eftersom även stationsbyggnaden skulle kräva om- och tillbyggnad uppger YLE att den totala kostnaden för investeringen skulle uppgå till ca 20 miljoner mark. Den tekniska utvecklingen på området är emellertid snabb varför det är svårt att förutse framtida kostnader och optimala tekniska lösningar.

Detaljmotiveringar

1. Landskapslagen om rundradioverksamhet

2 § 1 mom. Landskapsstyrelsen föreslår att koncession skall knytas till innehav av sändare. Enligt utskottets åsikt är det dock naturligt att tillstånd skall krävas av den som bedriver sändningsverksamhet bl.a. med tanke på lagens regler om programinnehåll och om ansvar för sändningsverksamhet.

2 mom. Utskottet föreslår i förtydligande syfte en skrivning enligt vilken principen om en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet skall beaktas vid tolkningen av programreglerna. Vidare föreslår utskottet en s.k. demokratibestämmelse som kan anses innebära ett avsteg till förmån för demokratiska värderingar från principen om opartiskhet.

3 mom. Enligt utskottets åsikt bör program inte utan särskilda skäl innehålla närgångna eller utdragna skildringar av våld mot människor eller djur. Utskottet har således inte funnit skäl att inskränka förbudet till grovt våld. Detta skall dock inte tolkas så att inskränkningar behöver göras i nyhets- eller dokumentärsändningar.

5 mom. I framställningen föreslås en bestämmelse om att televisionreklamen inte får förorsaka moralisk eller fysisk skada hos barn. Enligt utskottets åsikt bör reklam i allmänhet inte tillåtas förorsaka barn någon som helst skada.

6 mom. Ändringen är av teknisk natur.

7 mom. Eftersom utskottet finner det lämpligt att den som innehar TV-apparat skall anmäla detta till landskapsstyrelsen föreslår utskottet att det i förtydligande syfte i paragrafen intas ett stadgande om anmälningsskyldighet i enlighet med vad landskapsstyrelsen besluter. Landskapsstyrelsen har således möjlighet att fatta beslut om t.ex. vem som skall anmäla sitt innehav, när en anmälan skall göras och hur en anmälan skall gå till.

3 § Ändringen föranleds av omarbetningen av 2 §.

4 § Utskottet finner det inte ändamålsenligt att begränsa meddelandeskyldigheten eftersom det är fråga om allmänhetens säkerhet. Den som ges tillstånd förutsätts således tillse att den tekniska möjligheten för meddelandesändning finns.

5 § 1 mom. Ändringen föranleds av omarbetningen av 2 §.

4 mom. Enligt landskapsstyrelsens framställning skulle de medel som influtit i avgifter kunna användas till främjande av såväl rundradio- som kabelsändningsverksamhet. Utskottet anser det inte rättvist att de TV-tittare som inte har tillgång till kabelsändningar via sin avgift skall stöda även kabelsändningsverksamheten. Kabelbolagens sändningsverksamhet kan istället stödas t.ex. via avgifter som uppbärs av dem som har tillgång till kabelsändningarna eller, om verksamheten betecknas som kulturellt värdefull, med medel ur landskapets kulturbudget. De s.k. licenspengarna bör i första hand användas för utbyggnad av sändarkapaciteten så att hör- och sebarheten

förbättras över hela landskapet.

Om de ekonomiska förutsättningarna förändras eller om det i framtiden blir tekniskt möjligt för alla hushåll i landskapet att nås av kabelsändningar kan landskapsstyrelsen enligt utskottets mening föreslå nya principer för fördelningen av medlen.

Enligt utskottets mening bör landskapsstyrelsen vid fördelning av de medel som influtit via avgifter tillse att s.k. public service verksamhet bedrivs i landskapet. Med public service avses att programverksamheten som helhet skall tillgodose många smakriktningar och behov så att även s.k. smala program skall ingå i programutbudet. Public service kan även sammanfattas som mångfald, bredd och djup. Enligt utskottets åsikt bör landskapsstyrelsen följa utvecklingen i Finland och Sverige på detta område för att i framtiden kunna tillgodose kravet på public service och kvalitet i rundradiosändningarna.

Framställningens 6 § Utskottet föreslår att landskapsstyrelsens bestämmelse om detaljhandelns skyldighet att till landskapet anmäla överlåtelse av televisionsmottagare utgår. Enligt utskottets åsikt skulle bestämmelsen medföra onödig byråkrati eftersom många köpare av televisionsapparater redan innehar en apparat. Dessutom anser utskottet, som framgår av i motiveringarna till 2 §, att skyldigheten att anmäla innehav bör åligga innehavaren själv.

Landskapsstyrelsen bör eftersträva att rutinerna för anmälningsförfarandet blir så enkla och snabba som möjligt. Utskottet anser t.ex. att landskapsstyrelsen kan ingå avtal med på orten verkande TV-handlare och -uthyrare om att handlaren eller uthyraren vid en överlåtelse gör en förfrågan om kunden önskar att överlåtaren tar hand om anmälan för kundens räkning. Det borde enligt utskottets uppfattning ligga i handelns intresse att på detta sätt ge sina kunder god service.

6 § Paragrafen motsvarar framställningens 7 §.

1 mom. Enligt gällande lag bör statsrådet förklara tillstånd för rundradiosändningsverksamhet återkallat vid överträdelse av lagen om rundradioanläggningar eller med stöd av den utfärdade bestämmelser när omständigheterna inte är synnerligen förmildrande. Enligt landskapsstyrelsens framställning kan det inte anses ändamålsenligt att landskapsstyrelsen på motsvarande sätt själv övervakar lagens efterlevnad varför det i framställningen föreslås att en särskild landskapsstyrelsen underlydande myndighet, programnämnden, inrättas för uppgiften.

Utskottet föreslår att lagtinget skall tillsätta en programnämnd med sju medlemmar

vilken i första hand handhar övervakningen av lagens efterlevnad och vid behov beslutar om anmärkning. Utskottet finner det angeläget att verksamheten på detta sätt ställs under parlamentarisk kontroll. Nämnas kan att YLE:s förvaltningsråd tillsätts av riksdagen.

Nämndens ställning kan bli jämförbar med landskapsrevisorernas. Utskottet förutsätter att landskapsstyrelsen inkommer med behövliga lagförslag som reglerar nämndens verksamhet.

Utskottet anser det synnerligen angeläget att principen om fria och oavhängiga etermedia iakttas. Beslut om indragning av tillstånd eller utfärdande av sändningsförbud bör därför handhas av en från landskapsstyrelsen fristående myndighet, t.ex. den åländska förvaltningsdomstol som torde inrättas inom en nära framtid eller på annat lämpligt sätt göras oberoende av landskapsstyrelsen. Utskottet föreslår därför att det till betänkandet fogas en kläm enligt vilken landskapsstyrelsen bör inkomma med ett förslag till ändring av 6 § samt motsvarande paragraf i landskapslagen om kabelsändningar till allmänheten.

2 mom. Utskottet föreslår att i paragrafen intas ett s.k. censurförbud vilket förbjuder all form av offentlig förhandsgranskning av rundradioprogram.

Utskottet har i enlighet med legalitetsprincipen föreslagit ett uttryckligt omnämnande av de paragrafer tillståndshavaren kan bryta mot med anmärkning eller andra åtgärder som påföljd.

3 mom. Enligt utskottets åsikt skall programnämnden i ett första skede kunna tilldela tillståndshavare anmärkning som måste offentliggöras av tillståndshavaren. Vid upprepade eller grova överträdelser kan nämnden påkalla en opartisk utredning. Utskottet utgår från att en sådan utredning anlitar juridisk och mediapolitisk sakkunskap. Om utredningen utmynnar i en rekommendation om utfärdande av sändningsförbud för viss tid eller om indragande av tillstånd för den återstående tillståndstiden kan nämnden hänskjuta ärendet till landskapsstyrelsen som fattar beslut om sändningsförbud eller indragande av tillstånd. Sändningsförbudet verkställs efter det att landskapsstyrelsens beslut vunnit laga kraft.

7 § Paragrafen motsvarar framställningens 8 §. Ändringarna föranleds av omarbetningen av 2 § eller är av språklig natur.

8 § Paragrafen motsvarar framställningens 9 §. Ändringen föranleds av omarbetningen av 2 § och av att framställningens 6 § föreslås utgå.

9 § Paragrafen motsvarar framställningens 10 §. Utskottet föreslår att landskapsstyrelsen skall ges det vidare bemyndigande att utfärda landskapsförordning som den nya självstyrelselagen medger.

2. Landskapslagen om kabelsändningar till allmänheten.

1 § Utskottet föreslår att lagen skall gälla sådana kabelsändningar som når flera än 100 hushåll istället för 200 som landskapsstyrelsen föreslagit. Enligt utskottets mening bör lagen gälla för sådana sändningar som når en större allmänhet. Enligt utskottets bedömning bör gränsen i detta sammanhang gå vid 100 hushåll. Även i Sverige dras gränsen vid 100 hushåll.

3 § Utskottet föreslår att i paragrafen tas in ett stadgande gällande den s.k. must carry - principen. Därigenom åläggs den som förfogar över kabelnät en skyldighet att i sitt nät distribuera de rundradiosändningar för vilka landskapsstyrelsen givit stöd ur de medel som influtit i avgifter i enlighet med landskapslagen om rundradiosändningsverksamhet.

Vidare föreslår utskottet ett stadgande om s.k. meddelandeskyldighet. Ett meddelande t.ex. vid en större olycka bör enligt utskottets mening nå så många lyssnare och tittare som möjligt. Utskottet har vid diskussioner med sakkuniga kunnat konstatera att en sådan meddelandeskyldighet inte är oskälig ur praktisk synvinkel.

4 § Ändringarna motsvarar ändringarna av 2 § LL om rundradiosändningsverksamhet.

ÄRENDETS BEHANDLING

Landstinget har den 18 november 1992 inbegärt kulturutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Ragnar Erlandsson, lagberedningssekreteraren Hans Selander och byråchefen Pia Rothberg-Olofsson. Vidare har utskottet hört direktören för svenska enheten Bengt Bergman, regionchefen Stefan Forsman, redaktionschefen Pernilla Cammert och teknikern Lars Nikko vid Oy Yleisradio Ab samt övrig personal vid Radio Åland. Dessutom har utskottet hört styrelseordföranden Guy Björkqvist och driftschefen Roland Danielsson vid Mariehamns Centralantenn Ab samt ordföranden Christian Holmén och viceordföranden Håkan Skogsjö från Ålands journalistförening r.f. samt slutligen teknikern Christian Stormbom.

Utskottet har besökt Radio Åland och stationen i Smedsböle. Vidare har utskottet besökt Sveriges Radio och där sammanträffat med vice verkställande direktören Jan Engdahl, programdirektören Arvid Lagercrantz, tekniske direktören Per Erik Segermark och ekonomidirektören Leif H Jönsson. Utskottet har även besökt Sveriges Television och där sammanträffat med informationschefen Ursula Hägerström samt chefsjuristen Britt-Mari Blanc.

Viceordföranden Björling har fogat reservation till betänkandet.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Erland, viceordföranden Björling samt ledamöterna Flodin, Liljehage och Lund.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget måtte anta de i framställningen ingående lagarna i följande lydelse:

L A N D S K A P S L A G **om rundradioverksamhet**

I enlighet med *lagtingets* beslut stadgas:

1 §

(Lika som i framställningen)

2 §

Sändning och mottagning av rundradioprogram

Rätt att bedriva rundradiosändning tillkommer den som erhållit tillstånd av landskapsstyrelsen. Tillstånd meddelas för viss tid.

Den som erhållit tillstånd enligt 1 mom. är skyldig att tillse att programmen är opartiska och sakliga samt att ingen kränks i sin rätt. Därvid skall beaktas att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i rundradiosändningar. Programverksamheten som helhet skall präglas av det demokratiska samhällsskickets grundidéer samt principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.

Program får inte utan särskilda skäl innehålla närgångna eller utdragna

skildringar av (uteslutning) våld mot människor eller djur eller ensidigt inriktas på pornografi.

Tillståndshavaren är skyldig att införa genmäle eller rätta uppgift som befunnits vara oriktig när den som saken gäller så yrkar.

Rundradiosändning får innehålla reklam. Reklaminslag skall sändas i block som tydligt skiljer sig från de övriga programmen utan att avbryta dessa. Vid rundradiosändning får reklamtiden inte överstiga 15 procent av den dagliga sändningstiden, med undantag av rundradiosändning som enbart innehåller reklam. Reklamen får inte orsaka (uteslutning) skada hos barn. Landskapsstyrelsen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om reklam samt bestämmelser om sponsring.

Bestämmelserna i 2 - 5 mom. är inte tillämpliga i fråga om rundradiosändning som utgör omedelbar och oförändrad återutsändning av sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

Mottagare får innehas och användas av var och en. *Innehavare av mottagare är skyldig att anmäla sitt innehav i enlighet med vad landskapsstyrelsen bestämmer.* Mottagare får inte användas på sådant sätt att mottagning på andra platser störs.

3 §

Programproduktion

Om inte särskilda skäl föranleder annat skall den som erhållit tillstånd av landskapsstyrelsen *i enlighet med 2 § 1 mom.* reservera minst tio procent av sin televisionssändningstid för program av europeiskt ursprung. Som televisionssändningstid anses den tid då tillståndshavaren sänder program med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar, reklam och teletexttjänster.

(2 mom. lika som i framställningen)

4 §

Skyldighet att sända meddelande

Den som erhållit tillstånd av landskapsstyrelsen *i enlighet med 2 § 1 mom.* är (uteslutning) skyldig att på begäran av myndighet sända meddelande till allmänheten, om därom är särskilt föreskrivet eller om det annars är av synnerligen viktigt allmänt intresse.

5 §

Avgifter

För tillstånd *i enlighet med 2 § 1 mom.* skall till landskapet betalas avgift enligt vad landskapsstyrelsen prövar vid meddelandet av tillstånd. Avgiften betalas i förskott på tid som landskapsstyrelsen bestämmer.

(2-3 mom. lika som i framställningen.)

De medel som influtit i avgifter vilka skall erläggas enligt 1 eller 2 mom. skall

sedan kostnaderna för uppbörden avdragits, användas till främjande av rundradioverksamhet. (*Uteslutning*.)

6 §

(*Uteslutning*).

6 § (7 §)

Påföljder vid överträdelser av programreglerna

För granskning av program som förekommit i rundradiosändning finns programnämnden. Nämnden består av sju ledamöter jämte fyra ersättare. Lagtinget tillsätter nämnden för en mandatperiod om fyra år.

Nämnden eller annan myndighet får inte i förväg granska eller föreskriva förhandsgranskning av rundradiosändningars innehåll.

Finner nämnden att program som förekommit i rundradiosändning strider mot denna lags 2 - 4 §§ skall nämnden tilldela tillståndshavaren anmärkning vilken bör offentliggöras av tillståndshavaren. Sker inom loppet av ett år upprepade överträdelser vilka lett till anmärkningar eller är överträdelse vilken lett till anmärkning att betrakta som synnerligen grov kan nämnden låta företa en opartisk utredning vars uppgift är att utreda huruvida utfärdande av sändningsförbud för viss tid eller indragning av tillståndet är motiverad. Nämnden kan på basen av utredningen hänskjuta ärendet till landskapsstyrelsen som kan fatta beslut om utfärdande av sändningsförbud på viss tid eller om indragning av tillståndet.

(Lika som i framställningens 7 § 3 mom.)

7 § (8 §)

Påföljder vid försummelse att betala avgift

(1 mom. lika som i framställningens 8 § 1 mom.)

Om någon på sannolika skäl misstänks undandra sig skyldigheten att betala i denna lag avsedd avgift (*uteslutning*) har landskapsstyrelsen rätt att låta verkställa undersökning för att utreda saken. Vägras den som på landskapsstyrelsens vägnar förrättar undersökningen tillträde till utrymmen där (*uteslutning*) mottagare (*uteslutning*) kan finnas, kan landskapsstyrelsen förelägga (*uteslutning*) vite.

8 § (9 §)

Straffbestämmelser

Den som bedriver rundradiosändning utan tillstånd eller som överträder sändningsförbud skall dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

9 § (10 §)

Landskapsförordning

Närmare bestämmelser om (*uteslutning*) denna lag kan utfärdas genom landskapsförordning.

10 § (11 §)

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

(Lika som framställningens 11 §.)

LANDSKAPSLAG
om kabelsändningar till allmänheten

I enlighet med *lagtingets* beslut stadgas:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om de villkor som gäller för kabelsändningar till allmänheten vilka når fler än 100 bostäder samt om de myndigheter som beslutar i de angelägenheter vilka hör till lagens tillämpningsområde.

(2 mom. lika som i framställningen.)

2 §

Rätt att förfoga över kabelnät och att bedriva sändningsverksamhet

(Lika som i framställningen.)

3 §

Skyldighet att tillhandahålla kanal och att sända meddelande

(1 mom. lika som i framställningen.)

Den som förfogar över kabelnät är likaså skyldig att tillhandahålla kanaler för sändning av program som erhållit stöd ur de medel vilka influtit i avgifter i enlighet med landskapslagen om rundradioverksamhet (/).

Den som bedriver sändningsverksamhet är skyldig att på begäran av myndighet i de fall det är tekniskt möjligt sända meddelande till allmänheten, om därom är särskilt föreskrivet eller om det annars är av synnerligen viktigt allmänt intresse.

4 §

Programmets innehåll

Program vid egensändningar skall vara opartiska och sakliga och får inte vara kränkande. När den saken gäller det yrkar skall genmäle införas eller oriktig uppgift rättas. Program får inte utan särskilda skäl innehålla närgångna eller utdragna skildringar av (*uteslutning*) våld mot människor eller djur eller ensidigt inriktas på pornografi.

Kabelsändningar får innehålla reklam. Vid egensändning skall reklaminslagen sändas i block som tydligt skiljer sig från de övriga programmen utan att avbryta dessa. Vid egensändning får reklamtiden inte överstiga 15 procent av den dagliga sändningstiden, med undantag av egensändning som enbart innehåller reklam. *Reklamen* får inte orsaka (*uteslutning*) skada hos barn. Landskapsstyrelsen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om reklam samt bestämmelser om sponstring.

(2 och 3 mom. lika som i framställningen)

5 §

Kabelnämnden

För granskning av program som förekommit vid egensändning och för vissa andra i denna lag angivna uppgifter finns kabelnämnden. *Nämnden består av sju ledamöter jämte fyra ersättare. Lagtinget tillsätter nämnden för en mandatperiod om fyra år. Lagtinget kan besluta att de uppgifter som enligt denna lag ankommer på kabelnämnden skall omhändertas av den i 6 § landskapslagen om rundradioverksamhet (/) avsedda programnämnden.*

Nämnden eller annan myndighet får inte i förväg granska eller föreskriva förhandsgranskning av egensändningars innehåll.

Finner kabelnämnden att program som förekommit i kabelsändning strider mot denna lag skall den som bedriver sändningsverksamheten tilldelas anmärkning vilken bör offentliggöras av den som tilldelats anmärkningen. Sker under samma kalenderår upprepade överträdelse vilka lett till anmärkningar eller är överträdelse vilken lett till anmärkning att betrakta som synnerligen grov, kan nämnden låta företa en opartisk utredning vars uppgift är att utreda huruvida utfärdande av sändningsförbud för viss tid är motiverad. Nämnden kan på basen av utredningen hänskjuta ärendet till landskapsstyrelsen som kan fatta beslut om utfärdande av sändningsförbud på viss tid.

(Lika som i framställningens 3 mom.)

6 §

Straffbestämmelser och tvångsmedel

(Lika som i framställningen)

7 §

Landskapsförordning

Närmare bestämmelser om (*uteslutning*) denna lag kan utfärdas genom landskapsförordning.

8 §

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

(Lika som i framställningen.)

Utskottet föreslår vidare

att Lagtinget hemställer om att landskapsstyrelsen med beaktande av vad som anförts i detta betänkande inkommer med förslag till ny 6 § i landskapslagen om rundradioverksamhet samt till ny 5 § i landskapslagen om kabelsändningar till allmänheten.

På kulturutskottets vägnar:

Mariehamn den 18 januari 1993

Ordförande

Olof Erland

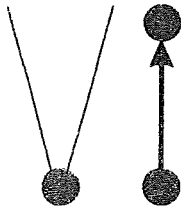
Sekreterare

Susanne Eriksson

FÖRKLARING

RELÄ

LÄNK

ÖSTHAMMAR-SÄNDAREN

SVTV1+2
P1-3

VÄDDÖ-SÄNDAREN

SVTV1
P3

HAMMAR-LAND

SVTV1+2
P1-3

SMEDS-BÖLE

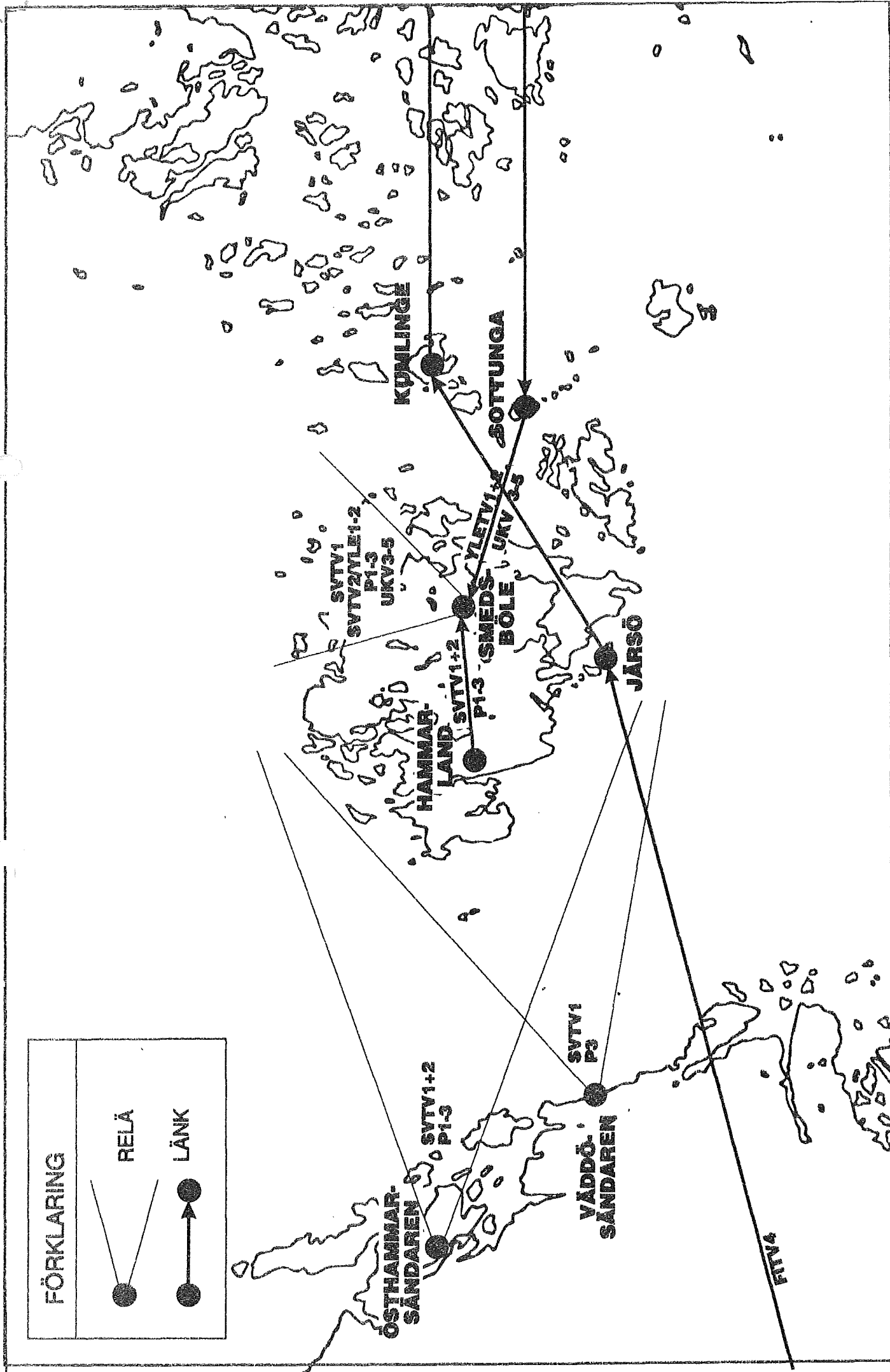
SVTV1+2
P1-3
UKV3-5

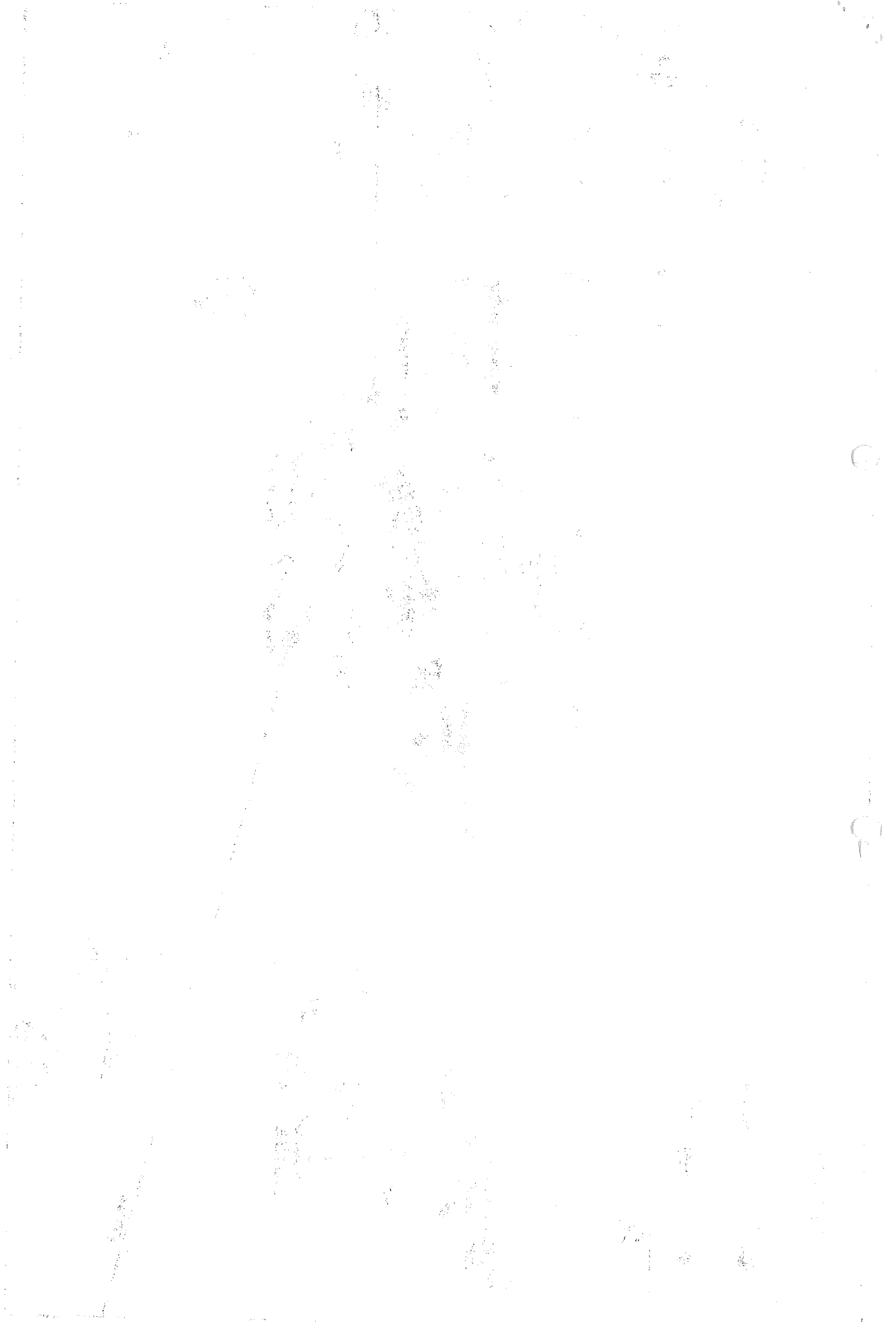
SOTTUNGA

KUNGLINGE

JÄRSÖ

FTV4

RESERVATION

till

Kulturutskottets betänkande i anledning av
för det första **Landskapslag om rundradioverksamhet**
för det andra **Landskapslag om kabelsändningar till allmänheten.**

För det första. **Landskapslag om rundradioverksamhet.**

5§ 4mom. För att möjliggöra för landskapsstyrelsen att stödja annat än rundradioverksamhet borde 4 mom. lyda som följer:

De medel som influtit i avgifter vilka skall erläggas enligt 1 eller 2 mom. skall sedan kostnaderna för uppbörden avdragits användas till främjande av rundradioverksamhet eller annan audiovisuell verksamhet.

6§ Då utskottet gått in för en ändring så att lagtinget istället för landskapsstyrelsen tillsätter programnämnd blir nämnden status starkare.

Det finns därför inget skäl, speciellt inte från lagtingets sida, att frånta nämnden beslutsrätt att utfärda sändningsförbud på viss tid. Att en s.k. opartisk utredning skall företas är att på förhand misstro programnämndens kunnande. Opertiska utredningar av andra lagtingsorgan förekommer inte heller. Större tilltro till lagtingets, landskapsstyrelsens och det åländska samhällets förmåga att själva omhänderha erhållna behörighetsområden borde man kunna förvänta sig.

Beaktar man därtill att påföljden, sändningsförbud i ytterst få undantagsfall kan bli aktuell enligt gällande lagar och förordningar, vore det märkligt om inte den, av den lagstiftande församlingen, direkt tillsatta nämnden kan bemyndigas beslutsrätt också vad gäller sändningsförbud på viss tid.

Stadgandena om opartisk utredning borde därför utgå och 6 § 3 mom. lyda som följer:

Finner nämnden att program som förekommit i rundradiosändning strider mot denna lags 2 - 4 §§ skall nämnden tilldela tillståndshavaren anmärkning vilken bör offentliggöras av tillståndshavaren. Sker inom loppet av ett år upprepade överträdelser vilka lett till anmärkningar eller är överträdelse vilken lett till anmärkning att betrakta som synnerligen grov kan nämnden besluta om sändningsförbud på viss tid.

För det andra. **Lag om kabelsändningar till allmänheten.**

3§ 2mom. Det måste betraktas som kraftig myndighetsstyrning av programurval att, som utskottets majoritet, införa den s.k. "must carry" principen, vilken i praktiken betyder att kabelbolagen i landskapet är tvungna att tillhandahålla kanaler för samtliga Oy Yleisradio Ab:s rundradiosända program.

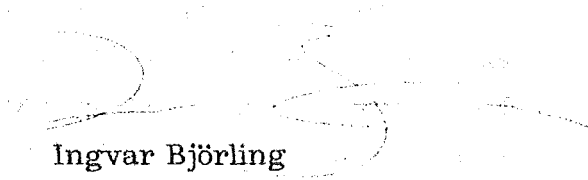
3§ 2mom. bör därför utgå.

4§ 1mom. Detaljregleringen av reklam vid egensändning kan utgå som överflödigt. Man kan vidare ifrågasätta hårdare regler för egensändning än för återutsända program.

Således borde följande stadgande i 1 mom. utgå:

Vid egensändning skall reklamslag sändas i block som tydligt skiljer sig från de övriga programmen utan att avbryta dessa. Vid egensändning får reklamtiden inte överstiga 15 % av den dagliga sändningstiden, med undantag av egensändning som enbart innehåller reklam.

5§ 3mom. Med beaktande av motsvarande motiv i radiolagen (§6) skall givetvis motsvarande paragraf i kabellagen erhålla samma tekniska lydelse.

Ingvar Björling